

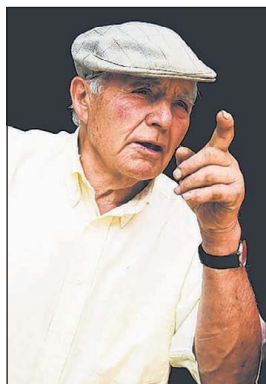
Drama rond het GALGENVEN

Woensdagavond beleefde de film 'Het Galgenven' zijn Limburgse première in het Royal Theater in Roermond. Een thuiswedstrijd, want alles aan de film is Limburgs. Alleen het thema is universeel.

door Guus Urlings

Het was een echte première, woensdagavond in het Royal & Royaline Theater in Roermond. Compleet met rode loper, luid applaudisserend publiek, klikkende camera's, schijnwerpers. Het moet voor de cast van de film *Het Galgenven* - leden van Speelgroep Kapel en 'gewone mensen' uit Roerdalen - een aparte beleving zijn geweest. Even proeven aan de glitter en glamour van de grote filmwereld.

De Limburgse première van *Het Galgenven* vond niet voor niets plaats in Roermond. In Midden-Limburg werd tenslotte de kiem gelegd voor deze volledig in het Limburgs gesproken film, met een volledig Midden-Limburgse cast, nagenoeg helemaal opgenomen in Roerdalen. Het is dat ze in Roerdalen geen bioscoop hebben die zich voor dit soort feestelijke filmpremières leent, anders had het wellicht nog beter daár gepast. Maar Roer-

Boer Jeu Wolters speelt zichzelf.

mond is dichtbij. Het verhaal van *Het Galgenven* in het kort. Fotografe Anna Smeets (mooie rol van Claudia Colaris uit Roermond) maakt reportages over de hele wereld. Als haar moeder onverwacht overlijdt, komt ze voor de begrafenis terug naar haar geboortedorp in Limburg. Ze besluit te gaan wonen in het atelier van haar moeder bij het Galgenven, om daar - in de geest van haar moeders schilderijen - foto's te gaan maken van de unieke natuur in de omgeving, van het dorp en zijn inwoners. Terwijl Anna op deze manier probeert zichzelf terug te vinden in een bijzonder gebied vol mooie herinneringen, blijkt dat een deel van de natuur en alles er omheen zal moeten wijken voor projectontwikkelaars die grootste plannen hebben voor de regio. Als ze hoort dat ook de boeren, onder wie haar vader Jeu (ingetogen vertolkt door Mart Selder, Roermond), onder zware druk staan, besluit ze zich te gaan verzetten tegen de plannen. Er ontstaat een heftige strijd tussen Anna en grootgrondbezitter Hyacint de Beaumont (sterke rol van Jac Rijks, Heythuysen).

Aanvankelijk denkt Anna de dorpingen aan haar zijde te hebben, maar De Beaumont - die niet van zins is zijn plannen voor een golfterrein, wegen en woningen te laten vallen - heeft sterke troeven in handen. Het dorp, waarin velen van hem afhankelijk zijn, raakt verdeeld. De mensen in het dorp zijn Anna als buitenstaander gaan beschouwen,

Anna Smeets (Claudia Colaris) bij de begrafenis van haar moeder. Het begin van het drama rond het Galgenven.

foto Petra Lenssen

raken steeds minder gediend van haar betrokkenheid, keren zich uiteindelijk tegen haar. De strijd om de natuur, die Anna uiteindelijk gedeeltelijk zal winnen, kent heel veel verliezers.

Het verhaal zal, weliswaar in details anders ingevuld, veel mensen bekend in de oren klinken.

„Het is een universeel thema”, zegt regisseur Jan van den Berg, die als documentairemaker zijn sporen meer dan verdiend heeft, en zich de laatste jaren steeds meer op het terrein van de speelfilm begeeft. „Niet alleen in Limburg, maar ook elders in Nederland, eigenlijk in de hele wereld, kom je die strijd tegen. De strijd tussen mensen die willen behouden wat is, en mensen die verandering nastreven, of het nou gaat om het bouwen van nieuwe woonwijken, het aanleggen van industrieterreinen of het creëren van nieuwe natuur. Overal zie je weer die tegengestelde belangen, de dilemma's waarvoor mensen zich geplaatst zien. Daar kun je een documentaire over maken, maar er zit ook veel dramatische kracht in.”

Het Galgenven is fictief, kan eigenlijk overal

zijn. In dit geval ligt het in Midden-Limburg. Waarom daar? Van den Berg: „In den beginne was er de thematiek. Wat dat betreft is *Het Galgenven* een vervolg op *Taming the Floods*, de film die ik in 1999 maakte over de strijd om land en water in de benedenloop van de rivier de Wistula in Polen. Ook daar ging het om de tegenstelling tussen enerzijds de boerenbevolking en anderzijds de vernieuwers, mensen die nieuwe natuur willen aanleggen, projecten ontwikkelen om hoogwater te beteugelen.”

Aanvankelijk wilde Van den Berg een aantal projecten in Brabant gebruiken als 'kapstok' voor zijn film. „Daar had ik zelfs al wat opnamen gemaakt. Tot me iemand wees op Midden-Limburg, specifiek op wat er speelde rond De Meer, het natuurgebied op de grens tussen Roerdalen en Roermond, en de voorgenomen vestiging van het distributiebedrijf Edco op dat terrein. Daar zaten ook al die elementen in van strijd tussen behoud en vernieuwing, tussen boeren en bouwers. Toen heb ik die kwestie als basis voor de film genomen. Zonder de film daar overigens nadruk-

kelijk aan op te hangen.” De reacties van direct betrokkenen uit de omgeving, het documentaire deel van de film, zijn weliswaar gericht op de kwestie De Meer, maar het zijn de reacties die je bij dit soort tegengestelde

belangen altijd tegenkomt. Universele thema's maken universele reacties los.

De opzet van *Het Galgenven* is typisch: het is deels documentaire, deels speelfilm, deels natuurfilm. Een combinatie die niet zonder risico is. De kans is immers levensgroot dat die drie invalshoeken elkaar gaan beconcurreren, waardoor het eindproduct vles noch vis is en bij het publiek geen snaar raakt. „Het was inderdaad een risico”, zegt Van den Berg. „Maar ik denk dat we er, mede door het enthousiasme en de inzet van alle betrokkenen, in geslaagd zijn die valkuil te vermijden.”

De reacties van het publiek, afgelopen woensdag tijdens de première, bevestigen hem in die mening. De film kreeg een ovatie, alle betrokkenen kregen een klaterend applaus. Dat het publiek voor het grootste deel bestond uit de achterban van de cast en inwoners van Roerdalen zal daar ongetwijfeld aan hebben bijgedragen. „Leuk. Ik heb het halve dorp voorbij zien komen”, reageerde een van de bezoekers na afloop. Dat klopte. Opnamen van een schuttersfeest - met schutterij Sint Sebastianus uit Herkenbosch vol in de schijnwerpers - en tal van dorpsbeelden uit Roerdalen waren voor dit publiek natuurlijk zeer herkenbaar. Dát zal buiten Midden-Limburg iets minder zijn. Al blijft het universele karakter van het thema ook elders in Limburg en - mede dankzij de Nederlandse ondertiteling - daarbuiten zonder meer overeind.

Het Galgenven is ook qua film aan de maat. Beeld en geluid zijn uitstekend verzorgd, er zijn prachtige natuuroopnamen te zien, de acteurs van Speelgroep Kapel overspelen hun hand niet en blijven mooi naturel. En de bewoners van Roerdalen die in beeld en aan het woord komen? Die blijven gewoon zichzelf. En dan zijn ze op hun best.

De hoofdrolspelers: Claudia Colaris en Jac Rijks.
foto Petra Lenssen